

**ปัญหาทางกฎหมายในการชี้เบาะแสหรือข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ
ป.ป.ช. ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต**

พ. ศ. 2561¹

ครุฑานท์ โตตลาดวิวงศ์²

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาทางกฎหมายในการชี้เบาะแสหรือข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ. ศ. 2561 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาทางกฎหมายในการชี้เบาะแสหรือข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่และประวัติความเป็นมา แนวคิดทฤษฎีในการชี้เบาะแสหรือข้อมูลการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยการร่วมมือของประชาชนทุกภาคส่วนในการสร้างประชาธิปไตยและส่งเสริมหลักธรรมาภิบาลตลอดจนการบริหารงานของบ้านเมือง หากทุกฝ่ายร่วมมือกันก็จะช่วยตรวจสอบการทำงานและทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีความรับผิดชอบต่อสังคมมากยิ่งขึ้นซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันและพระราชบัญญัติฉบับนี้มีเจตนารมณ์ให้ทุกภาคส่วนร่วมมือกันตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐด้วยการส่งเสริมสนับสนุน รมรงค์ให้ความรู้ถึงอันตรายจากการทุจริตและประพฤติมิชอบ ส่งเสริมให้ทุกคนต่อต้าน กำจัดหรือชี้เบาะแสในการทุจริตและประพฤติมิชอบในทุกรูปแบบ โดยได้รับความคุ้มครองจากรัฐและตามกฎหมายไม่ให้ถูกรังแกหรือกลั่นแกล้งได้ ตลอดจนสร้างแรงจูงใจและการชดเชยเยียวยาให้กับผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการชี้เบาะแสหรือให้ข้อมูลในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยความเป็นธรรม

จากการศึกษาทำให้ทราบว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ. ศ. 2561 ยังไม่ชัดเจน ไม่ครอบคลุมและไม่เป็นเอกภาพด้วยกันหลายประการซึ่งสรุปได้ ดังต่อไปนี้

จากการศึกษาประเด็นปัญหาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การชี้เบาะแสหรือข้อมูลการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ประเด็นปัญหาที่สองเกี่ยวกับการให้การคุ้มครองแก่ผู้ชี้เบาะแสหรือข้อมูลการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่องปัญหาทางกฎหมายในการชี้เบาะแสหรือข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ. ศ. 2561 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาคือ รองศาสตราจารย์ ดร. ณัฐ สันตาสว่าง และคณะกรรมการสอบคือ รองศาสตราจารย์ จุฑามาศ นิสารัตน์ และรองศาสตราจารย์ ดร.ปภาศรี บัวสวรรค์

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนกลาง) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ประเด็นปัญหาที่สามปัญหาเกี่ยวกับการสนับสนุนส่งเสริมในการชี้เบาะแสหรือข้อมูลการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ประเด็นปัญหาที่สี่ปัญหาเกี่ยวกับการเยียวยาความเสียหายแก่ผู้ชี้เบาะแสหรือข้อมูลในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

จากการศึกษาค้นคว้าปัญหาทางกฎหมายในการชี้เบาะแสหรือข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ผู้ศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะคือ

1. ปัญหาทางกฎหมายในการชี้เบาะแสหรือข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ผู้ศึกษาพบว่า ในต่างประเทศมีการบัญญัติกฎหมายให้ความคุ้มครองผู้ชี้เบาะแสในภาครัฐ โดยมีสาระสำคัญของมาตรการทางกฎหมายที่มีความชัดเจน สำหรับประเทศไทย แม้จะมีบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวกับผู้ชี้เบาะแสหรือให้ข้อมูลและมีหลักเกณฑ์ในการให้ความคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแส ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 และระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่าด้วยการช่วยเหลือพยาน พ.ศ. 2562 แล้วก็ตาม แต่ก็ยังมีกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองผู้ชี้เบาะแสหรือให้ข้อมูลโดยเฉพาะ ดังนั้น ผู้เขียนจึงขอเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาว่าควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้เพื่อให้กฎหมายมีความชัดเจนมีเอกภาพและคุ้มครองผู้ชี้เบาะแสหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยมีหลักเกณฑ์และสาระสำคัญของมาตรการทางกฎหมาย กล่าวคือ

1. ปัญหาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การชี้เบาะแสหรือให้ข้อมูลต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

เห็นได้ว่าเป็นความไม่เป็นเอกภาพและความชัดเจนของกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ซึ่งมาตรา 4 มิได้บัญญัติบทนิยามความหมายของ “ผู้ชี้เบาะแส” เอาไว้โดยตรง แต่ได้ซ่อนอยู่ในมาตรา 33 ที่กำหนดว่า เพื่อให้ประชาชนและหน่วยงานของรัฐมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดมาตรการและกลไกที่จำเป็นต่อการดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้

การส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ความรู้ ต่อต้านหรือชี้เบาะแส โดยได้รับความคุ้มครอง รวมทั้งจัดให้มีช่องทางการแจ้งข้อมูล เบาะแส หรือพยานหลักฐาน จึงเห็นควรกำหนดนิยามความหมายของผู้ชี้เบาะแสในมาตรา 4 ใหม่เป็นว่า

“ผู้ชี้เบาะแส” หมายความว่า “บุคคลใดๆ ผู้ซึ่งได้ให้เบาะแสหรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำความผิดที่ก่อให้เกิดประโยชน์ของสาธารณะแก่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ย่อมได้รับความคุ้มครองช่วยเหลือหรือกันไว้เป็นพยานโดยความยินยอมของผู้ชี้เบาะแส”

นอกจากนี้มาตรา 36 วรรคท้ายเดิมที่ว่า “ห้ามมิให้มีการเปิดเผยหรือเผยแพร่ข้อมูลรายงานและสำนวนการตรวจสอบ การสอบสวน การไต่สวนหรือการไต่สวนเบื้องต้น รวมทั้งบรรดาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ สอบสวน ไต่สวน หรือไต่สวนเบื้องต้นที่อยู่ระหว่างการดำเนินการ จนกว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะได้พิจารณาและมีมติในเรื่องดังกล่าวแล้ว เว้นแต่จะเป็นการเปิดเผยเพื่อประโยชน์ในการไต่สวน หรือไต่สวนเบื้องต้น ทั้งนี้ให้ถือว่าเป็นความลับของทางราชการ” ผู้เขียนเห็นว่าไม่มีหลักเกณฑ์ที่เป็นรูปแบบของการเปิดเผยความเห็นหรือคำวินิจฉัยไว้ ทำให้ผู้ชี้เบาะแสไม่อาจทราบถึงผลของการดำเนินการชี้เบาะแสเพื่อเอาผิดกับผู้กระทำความผิดได้ ซึ่งกฎหมายได้ให้หน้าที่และอำนาจแก่คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถเปิดเผยความเห็น หรือคำวินิจฉัยของการชี้เบาะแสเพื่อให้คณะกรรมการตรวจสอบการกระทำของเจ้าพนักงานของรัฐ ในการพิจารณาชี้มูลความผิดตามบทบัญญัติของกฎหมายและมีหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์ในการเปิดเผยผลของการชี้มูลความผิดด้วย จึงควรแก้ไขเพิ่มเติมใหม่เป็นว่า

“ห้ามมิให้มีการเปิดเผยหรือเผยแพร่ข้อมูลรายงานและสำนวนการตรวจสอบ การสอบสวน การไต่สวนหรือการไต่สวนเบื้องต้น รวมทั้งบรรดาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ สอบสวน ไต่สวน หรือไต่สวนเบื้องต้นที่อยู่ระหว่างการดำเนินการ จนกว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะได้พิจารณาและมีมติในเรื่องดังกล่าวแล้ว เว้นแต่จะเป็นการเปิดเผยพยานหลักฐานที่ไม่เพียงพอในการทำวินิจฉัย ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการไต่สวนหรือไต่สวนเบื้องต้น ทั้งนี้ไม่ให้ถือว่าเป็นความลับของทางราชการ”

ดังนั้นการเพิ่มเติมบทนิยามในมาตรา 4 ก็จะทำให้ทราบนิยามความหมายคำว่าผู้ชี้เบาะชัดเจนขึ้น และหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเปิดเผยหรือแจ้งผลการพิจารณาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยรูปแบบสื่อออนไลน์ หรือเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการป.ป.ช.

2. ปัญหาเกี่ยวกับมาตรการการให้การคุ้มครองแก่ผู้ชี้เบาะแสหรือข้อมูลในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 131 วรรคหนึ่ง ได้กำหนดมาตรการให้ความคุ้มครองผู้ชี้เบาะแสหรือข้อมูลให้น้ำ พ.ร.บ. คุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ.2546 มาอนุโลมใช้ ซึ่งจะได้รับ ความคุ้มครองก็ต้องยื่นคำร้องขอต่อคณะกรรมการป.ป.ช.และได้รับความยินยอมจากผู้ที่จะได้รับความคุ้มครองหรือช่วยเหลือก่อนนั้น

การที่กฎหมายมิได้มีการกำหนดให้คำนิยามผู้ชี้เบาะแสไว้โดยเฉพาะตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ หากแต่ให้นำนियามความหมายของการเป็น “พยาน” ตามกฎหมายคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 มาบังคับใช้กับผู้ชี้เบาะแสซึ่งให้ความคุ้มครองในฐานะที่เป็นพยานที่ยังไม่ได้ครอบคลุมความคุ้มครองไปถึงผู้ชี้เบาะแสดังที่ปรากฏในคำนิยามตามกฎหมายดังกล่าว “พยาน” หมายความว่า พยานบุคคลซึ่งจะมาให้หรือได้ให้ข้อเท็จจริงต่อพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจสอบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญา หรือศาลในการดำเนินคดีอาญา รวมทั้งผู้ชำนาญการพิเศษ แต่มิให้หมายความรวมถึงจำเลยที่อ้างตนเองเป็นพยาน จากนิยามนี้ผู้เขียนเห็นว่า ผู้ชี้เบาะแสหรือให้ข้อมูล ซึ่งอาจมีบทบาทเป็นเพียง

แก่ผู้ชี้เบาะแสที่พบเห็นและต้องการชี้เบาะแสดการกระทำความผิดนั้นที่ส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์สาธารณะ โดยไม่อาจเปิดเผยตนเองและยอมเป็นพยาน ย่อมจะไม่ได้ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายนี้ อีกทั้งทำให้เกิดความลังเลในการให้ความหมายของการชี้เบาะแสดที่ขาดเอกภาพและความชัดเจนของกฎหมาย ซึ่งมีการกระจายอยู่ในกฎหมายฉบับต่างๆ ขัดต่อหลักหลักนิติธรรม ประกอบกับผู้ที่ถูกชี้เบาะแสดหรือผู้ที่กระทำความผิดส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่ทรงอิทธิพลมีอำนาจและพวกพ้องคอยช่วยเหลือสนับสนุน ซึ่งความผิดทางอาญาที่ให้น่าพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลมนั้น ส่วนใหญ่เป็นความผิดที่มีลักษณะไม่มีความเสียหายที่ร้ายแรงต่อประโยชน์สาธารณะ ทั้งพฤติการณ์ในคดีไม่มีความยุ่งยากซับซ้อน ประกอบกับผู้กระทำความผิดส่วนใหญ่มิได้มีอิทธิพลหรือมีผลประโยชน์ได้เสียในการก่อความผิดที่สร้างผลกระทบเป็นวงกว้างแต่อย่างใด ดังนั้นควรตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคมไม่เลือกปฏิบัติ จึงเห็นว่าควรกำหนดมาตรการให้ความคุ้มครองผู้ชี้เบาะแสดที่มีความเหมาะสม เพื่อนำมาบัญญัติบังคับใช้กับผู้ชี้เบาะแสดเป็นการเฉพาะโดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจในการกำหนดกลไกและมาตรการการให้ความคุ้มครองผู้ชี้เบาะแสดที่ครอบคลุมถึงบุคคลทั่วไปและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้ามาชี้เบาะแสดและมาตรการคุ้มครองผู้ชี้เบาะแสดต้องมีวิธีการที่ง่าย สะดวก ไม่ก่อผลร้ายกับผู้ชี้เบาะแสด โดยให้การคุ้มครองตั้งแต่เมื่อเริ่มมีการดำเนินการชี้เบาะแสดและในระหว่างดำเนินการสอบสวนและการพิจารณาวินิจฉัยให้การปกปิดชื่อที่อยู่ของผู้ชี้เบาะแสด เพื่อมิให้มีการตอบโต้ผู้ชี้เบาะแสดรวมถึงผู้ใกล้ชิดด้วย และมีหน่วยงานกำกับดูแลให้การคุ้มครองผู้ชี้เบาะแสดโดยเฉพาะควรแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 131 ใหม่เป็นว่า

“ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าคดีใดสมควรจัดให้มีมาตรการคุ้มครองช่วยเหลือแก่ผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย ผู้ทำคำร้อง ผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษ ผู้ให้ถ้อยคำหรือผู้ที่แจ้งเบาะแสดหรือชี้เบาะแสดหรือข้อมูลใดเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ความคุ้มครองช่วยเหลือแก่บุคคลดังกล่าวทันที โดยให้นำกฎหมาย กฎ ระเบียบ ที่ตราขึ้นเป็นการเฉพาะแก่ผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย ผู้ทำคำร้อง ผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษ ผู้ให้ถ้อยคำหรือผู้ที่แจ้งเบาะแสดหรือชี้เบาะแสดหรือข้อมูล และให้อำนาจของรัฐมนตรีตามกฎหมายดังกล่าวเป็นอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการดำเนินการดังกล่าวให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจกำหนดมาตรการอื่นใดที่สมควรเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ผู้ที่จะต้องได้รับการคุ้มครองช่วยเหลือ และมีอำนาจสั่งให้เจ้าพนักงานตำรวจหรือเจ้าหน้าที่อื่นช่วยดำเนินการตามที่จำเป็นได้”

“การดำเนินการตามวรรคหนึ่งไม่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ที่จะได้รับความคุ้มครองหรือช่วยเหลือก่อน”

เมื่อนำบทบัญญัตินี้มาใส่ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 แล้วจะทำให้กฎหมายมีความชัดเจนขึ้นมีเอกภาพและไม่เกิดการลังเล ทำให้ผู้ชี้เบาะแสดหรือให้ข้อมูลเกิดความมั่นใจในสวัสดิภาพและทรัพย์สิน ตลอดจนผู้ที่ใกล้ชิดมีความกล้าออกมาให้ข้อมูลเพื่อปกป้องรักษาผลประโยชน์สาธารณะมากขึ้น

3. ปัญหาเกี่ยวกับมาตรการสนับสนุนส่งเสริมในการชี้เบาะแสหรือข้อมูลในการปฏิบัติหน้าที่ของ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 131 วรรคท้าย ประกอบมาตรา 137 เห็นควรกำหนดเงื่อนไขการให้รางวัลเพื่อสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้ ชี้เบาะแสที่เป็นผลประโยชน์แก่รัฐ ตามระเบียบคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าด้วยการจัดให้มีรางวัลตอบแทน หรือประโยชน์อื่นใดเพื่อส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตด้วยการกำหนดให้มีความเหมาะสม กับผลกระทบที่ผู้ชี้เบาะแสได้รับ โดยการแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 131 วรรคท้าย ใหม่เป็นว่า

“ ในกรณี ที่บุคคลตามวรรคหนึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือผู้ชี้เบาะแสหรือให้ข้อมูลและ คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าการดำเนินการหรือให้ถ้อยคำ หรือชี้เบาะแสหรือข้อมูลของบุคคลดังกล่าวเป็น ประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างยิ่งและสมควรได้รับยกย่องให้เป็นแบบอย่างแก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนโดยทั่วไป กรณีเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอ คณะรัฐมนตรีเพื่อการพิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือนและระดับตำแหน่งหรือให้สิทธิให้แก่บุคคลนั้นเป็นกรณี พิเศษ ถ้าเป็นบุคคลทั่วไปให้รับสิทธิพิเศษต่างๆ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

มาตรา 137 ควรแก้ไขเพิ่มเติมใหม่ เป็นว่า

“ในการได้สวนข้อเท็จจริงกรณีที่มีการกล่าวหาว่าเจ้าพนักงานของรัฐร้ายวณผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม รวมถึงการ กระทำความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ เนื่องจากการจัดซื้อหรือจัดจ้าง หรือการให้ สัมปทานอนุญาตซึ่งเป็นการดำเนินการเพื่อประโยชน์สาธารณะอันเป็นกิจการของรัฐ ถ้าการดำเนินการ ดังกล่าวมีการกระทำในลักษณะการสมยอมในการเสนอราคาและมีพฤติการณ์ต่างๆ อันทำให้มิได้มีการ แข่งขันกันเสนอประโยชน์สูงสุดให้แก่หน่วยงานของรัฐอย่างแท้จริง รวมถึงเจ้าพนักงานของรัฐได้ทรัพย์สิน มาโดยไม่มีมูลอันจะอ้างตามกฎหมาย หากผู้ใดชี้ช่อง แจ้งเบาะแส หรือให้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ ทรัพย์สินหรือหนี้สินของผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ถูกตรวจสอบ รวมทั้งตัวการ ผู้ใช้หรือผู้สนับสนุนต่อ คณะกรรมการ ป.ป.ช. และการชี้ช่องแจ้งเบาะแส หรือให้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงดังกล่าวเป็นผลให้ทรัพย์สินที่ เกิดจากการกระทำโดยมิชอบดังกล่าวนั้นตกเป็นของแผ่นดินโดยคำสั่งถึงที่สุดของศาลแล้ว ผู้นั้นอาจได้เงิน รางวัลจากกองทุนป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติก็ได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.”

เมื่อทำการแก้ไขดังนี้แล้วจะก่อให้เกิดการจูงใจแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือผู้ชี้เบาะแสหรือให้ข้อมูล และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการดำเนินการปราบปรามการกระทำที่มิชอบด้วยกฎหมายต่อไปและจะทำให้ การทำงานของคณะกรรมการป.ป.ช.มีประสิทธิภาพมากขึ้น

4. ปัญหาเกี่ยวกับการเยียวยาความเสียหายแก่ผู้ชี้เบาะแสหรือข้อมูลในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

การส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต กรณีที่ผู้ชี้เบาะแสหรือให้ข้อมูลถูกแก้แค้นตอบโต้จนได้รับความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย หรือ ทรัพย์สิน มีสิทธิได้รับค่าสินไหมทดแทนและค่าใช้จ่ายอันจำเป็นอื่น ๆ โดยกำหนดมาตรการเยียวยาหากมีการกระทำที่เป็นการกระทบบสิทธิต่อผู้ชี้เบาะแสและบุคคลที่ใกล้ชิดกับผู้ชี้เบาะแสให้รับผิดทางแพ่งกับผู้ที่กระทำการแก้แค้นตอบโต้ต่อผู้ชี้เบาะแสหรือให้เพื่อให้สิทธิแก่ผู้ชี้เบาะแสหรือให้ข้อมูลสามารถเรียกร้องค่าเสียหาย ตามมาตรา 131 วรรคสาม เดิมนั้น บัญญัติว่า “ในกรณีเกิดความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย ชื่อเสียง ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดของบุคคลตามวรรคหนึ่ง หรือคู่สมรส ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือบุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบุคคลดังกล่าว เพราะมีการกระทำผิดอาญาโดยเจตนา เนื่องจากการดำเนินการหรือการให้ถ้อยคำหรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้บุคคลนั้นหรือทายาทมีสิทธิยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการป.ป.ช. เพื่อขอรับค่าทดแทนเท่าที่จำเป็นและสมควรตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญาด้วย” โดยเห็นว่าถ้าแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 131 วรรคสามใหม่ เป็นว่า

“ในกรณีเกิดความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย ชื่อเสียง ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดของบุคคลตามวรรคหนึ่ง หรือคู่สมรส ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือบุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบุคคลดังกล่าว เพราะมีการกระทำผิดอาญาโดยเจตนาหรือกระทำโดยจงใจอันเป็นการละเมิด เนื่องจากการดำเนินการหรือการให้ถ้อยคำหรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้บุคคลนั้นหรือทายาทมีสิทธิยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการป.ป.ช. เพื่อขอรับค่าทดแทนเท่าที่จำเป็นและสมควรตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญาด้วย.”

เมื่อทำการแก้ไขดังนี้แล้วจะก่อให้เกิดสิทธิแก่ผู้ชี้เบาะแสหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถใช้สิทธิเรียกร้องให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบจ่ายค่าเยียวยาหากมีการกระทำโดยจงใจทำละเมิดต่อผู้ชี้เบาะแสให้แก่ผู้ชี้เบาะแสหรือทายาทแล้วแต่กรณีมีสิทธิยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการป.ป.ช. เพื่อขอรับค่าทดแทนเท่าที่จำเป็นและสมควรตามกฎหมายซึ่งจะทำให้การทำงานของคณะกรรมการป.ป.ช. มีประสิทธิภาพมากขึ้น อีกทั้งเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายด้วย

สรุปผู้เขียนเห็นว่ากรชี้เบาะแสหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตด้วยกลไกการชี้เบาะแสเป็นเรื่องที่มีความสำคัญซึ่งเป็นการตรวจสอบการใช้อำนาจอธิปไตยของเจ้าพนักงานของรัฐและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ปัจจัยหนึ่งซึ่งการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตโดยการชี้เบาะแสของผู้รู้เห็นในการกระทำผิดพบว่าเป็นกฎหมายต่างประเทศและประเทศไทยก็มีการส่งเสริมและสนับสนุนในการมีส่วนร่วมป้องกันและปราบปรามการทุจริต ดังนั้น ในการดำเนินการบริหารจัดการของภาครัฐเป็นไปอย่างโปร่งใส สุจริต เทียง

ธรรมและตรวจสอบได้ตามหลักการมีส่วนร่วมตามระบบประชาธิปไตยหลักธรรมมาภิบาล และหลักนิติธรรมเพื่อให้ทุกคนมีจิตสำนึกในการช่วยกันรักษาผลประโยชน์ของสาธารณะและการชี้เบาะแสให้แก่รัฐเป็นการรักษาสิทธิขั้นพื้นฐานในตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐที่รัฐต้องให้การรับรองและให้การคุ้มครองผู้ชี้เบาะแสหรือให้ข้อมูล การกำหนดหลักเกณฑ์และมาตรการต่างๆเกี่ยวกับผู้ชี้เบาะแสหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.จะทำให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตมีประสิทธิภาพอันเป็นประโยชน์ต่อประเทศและประชาชนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

จารุวรรณ สุขุมลพพงษ์, แนวโน้มของคอร์รัปชันในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สำนักเลขาธิการผู้แทนราษฎร, 2546.

ฉวีวรรณ นิลวงศ์, คู่มือในการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริต, กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ท., 2562.

เชาวนะ ไตรมาศ. การใช้กลไกรัฐธรรมนูญสำหรับประชาชน กรุงเทพฯ: สถาบันนโยบายศึกษา, 2546.

ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์, นักการเมืองไทย : จริยธรรม ผลประโยชน์ทับซ้อน การคอร์รัปชัน สภาพปัญหา สาเหตุ ผลกระทบ แนวทางแก้ไข. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สายธาร, 2553.

ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์, นักการเมืองไทย: จริยธรรมผลประโยชน์ทับซ้อนการคอร์รัปชัน, กรุงเทพฯ: สายธาร, 2549.

ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์, เอกสารการประชุมวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์แห่งชาติ

นนทวัชร์ นวตระกูลพิสุทธิ์ และคณะ, การวิจัยเพื่อศึกษารูปแบบการทุจริตเชิงนโยบาย กรุงเทพฯ :

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2555.

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. ระบบการตรวจสอบทุจริตของผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง กรุงเทพฯ

: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2538.

พิศอำไพ สมความคิด, มาตรการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสคอร์รัปชัน กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า, 2557.

ยอดชาย วิถีพานิช, บทความวิชาการ เรื่อง มาตรฐานทางจริยธรรม กลไกใหม่ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กรุงเทพฯ, สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2560.

กฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ. ศ. 2561

พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ.2546

ประมวลกฎหมายอาญา

ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่าด้วยการคุ้มครองช่วยเหลือพยาน พ.ศ.
2562

หนังสือต่างประเทศ

A. Ghillyer, Ph.D. Business Ethics: A Real World Approach. New York: Mc Graw-Hill, 2008.